

al. ita: ad etiam novitii, &c.

Ad dignitatem vero Episcopalem, ad quam novitii eliguntur interdum, talem in secularibus vel regularibus Ecclesiis eligi minime prohibemus.

XXIX. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Forma electionis tradita per Decr. supra eo. Cum dilecti, non est sublata per sequens Concilium. Quia propter. Hoc dicit. Joan. And.

Um expedit concordare jura iuribus; & eorum correctiones, si sustineri valeant, evitari. Decretalem felicis recordationis Innocentii. Papae III. Praedecessoris nostri, quae innuit sub ea forma posse in electionibus licite compromitti: ut compromissarii secreti & sigillatim voluntatibus omnium inquisitis illum, in quem major & sanior pars Capituli confenserit, eligere teneantur: declaramus abrogatam non esse per subsecutum Concilium generale: imo potest in ipsis electionibus ut prius procedi licite per eandem.

XXX. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Accedens ad Sedem Apostolicam pro instruendo negotio electionis per Decr. Cipientes, eundo, hac de causa, stando, & rediendo integre, praeferat quatuordecim distributiones, percipit fructus beneficiorum, quos percipere possit in ipsa Ecclesia residendo. Joan. And.

Um non deceat alicui suum officium esse damnosum: Statuimus, ut ii, qui iuxta constitutionem felicis recordationis Nicolai Papae III. Praedecessoris nostri super hoc editam ad Apostolicam Sedem venerint, eam circa imminuentium electionum negotia instruant: cum tales Ecclesiarum suarum prosequentes utilitatem, ceteri debeant residentes, fructus beneficiorum suorum, quae obtinent in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur, & etiam aliorum, quos recipere vel possent recipere in ipsis Ecclesiis residendo, integre, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, recipiant: ad Sedem propterea veniendo eandem, ibidemque hac de causa morando, & ad ipsas Ecclesias redeundo, ac si personaliter in eisdem Ecclesiis residerent. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis Ecclesiarum ipsarum contrariis seu privilegiis quibuscumque, per quae praemissorum effectus possent quomodolibet impediri.

XXXI. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Is, qui opponit evidentem defectum scientiae vel personae, contra promovendum ad aliquam dignitatem: puniri non potest. Causam reddit. Joan. And.

Ab eo qui contra electum vel postulatum seu promovendum ad aliquam dignitatem, inter cetera quae objicit, evidentem notorium, seu manifestum scientiae, vel alium personae defectum opponit: ipsius defectus oppositio, vel ejus qualitas nequeunt postea revocari. Cum enim opponens, si quod de defectu opposuit hujusmodi, desituit veritate contingat, a prosecutione causae debeat omnino excludi & puniri, perinde ac si in probatione omnium, quae objecerat defecisset: iustum est ut, postquam ad oppositionem eandem processit, nequeat in praerjudicium ejus, contra quem opposuit, ulterius persequi.

XXXII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Canonicus impubes ad electionem non vocatus, non agit de contemptu.

Ex eo quod ad electionem Episcopi, quae te in pupillari constituto aetate, in tua Ecclesia extitit celebrata, cum ceteris ejusdem Ecclesiae Canonicis non fuisti admittus: de contemptu conquiri, aut electionem eandem impugnare non potes. Cum tam juris, quam rationis existat: ut tales, cum discretionem careant, ad praestandum in electione suffragium nullatenus admittantur.

XXXIII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Non professi cum professis, vel conversi Laici cum Clericis, electioni interesse non debent. Hoc dicit.

§. i. In Ecclesiis quoque regularibus, vel Monasteriis ii, qui non sunt tacite vel expresse professi, non debent cum professis, vel conversis Laici cum Clericis electionibus interesse.

XXXIII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Si ab electione Cathedralis vel regularis Ecclesiae, in scriptis ex causa probabili appellatur ad Papam, ea pendente confirmatio facta per Ordinarium non valet. Requirit Decr. Cipientes, non solum quod electus veniat, sed quod usque ad finem negotii prosequatur. Et habet locum etiam cum appellatur a confirmatione vel provisione. Joan. And.

SI postquam ab electione in Cathedrali vel regulari Ecclesia celebrata, fuerit in scriptis ex causa probabili, quae probata deberet legitima reputari, ad Sed. Apost. appellatum, electionem ipsam per Ordinarium confirmari contingat: hujusmodi confirmatio, nisi prius fuerit Canonice ab appellatione ipsa recessum, (cum sit ab eo, qui non potuit de facto praesumpta), nullam obtinebit roboris firmitatem.

Summ potest dici id, quod est suum in parte & non in toto. nam Ecclesia, non est tota Canonici: vide glo. inf. de Prob. cum in illis. 2. al. ita: in dicitis Ecclesiis.

al. ita: non obstantibus quibuslibet consuetudinibus.

Vide text. infra. de verbo. signi. c. 2.

Vide e. inquisitionis, supra. de accus. Domin.

Vide glo. in dicitis Ecclesiis.

Gesta à J. dice incompetenti sunt nulla. Ad hoc supra. de J. di. et si Clerici. cum si. Do.

Si vero electus, qui iuxta constitutionem felicis recordationis Nicolai Papae III. praedecessoris nostri, ad dictam Sedem venerat pro electionis hujus negotio prosequendo de Romana Curia sine licentia recesserit antequam hujusmodi negotium sit finitum, ejus electio auctoritate constitutionis ipsius, quae non solum, ut quis veniat, sed etiam ex sui mente exigit quod usque ad finem negotii prosequatur, eo ipso viribus evacuetur omnino. Cum autem ab electionis confirmatione vel facta provisione per eum, ad quem propter inferiorum negligentiam fuerat devoluta eligendi potestas, ad Sedem appellatur eandem: constitutionem praedictam in veniendo & mittendo, & aliis, quae pertrahuntur in ea, convenit observari.

XXXIV. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Dispensare possunt Episcopi & Superiores cum habentibus Parochiales Ecclesias sibi subiectas: quod usque ad septennium studendo non teneantur ad Sacerdotium promoveri: ad Subdiaconatum tamen debent promoveri intra annum: aliter sunt privati. Et illo durante septennio debet in illis Ecclesiis idoneus poni Vicarius, de fructibus Ecclesiae sustinendus. Elapso septennio debet Rector intra annum in Presbyterum promoveri.

Um ex eo, quod felicis recordationis Greg. Papae X. praedecessor noster statuit in Concilio Lugdun. ut ad regimen Parochialium Ecclesiarum assumpti, se ad Sacerdotium promoveri faciant intra annum a sibi commissi regimini tempore connumerandum: & personaliter resideant in eisdem; Alioquin si intra idem tempus promoti non fuerint, hujusmodi Ecclesiis absque monitione alia sint privati: Nonnullis ex tunc Parochiales Ecclesias recusantibus acceptare, legendi & proficiendi (cum eis facultates non suppetant: nec ab Ecclesiarum Praelatis de aliis beneficiis in plerisque mundi partibus interdum provideatur eisdem) opportunitas sit sublata, in grande universalis Ecclesiae (quae ad sui regimen viris literatis permaxime noscitur indigere) dispendium & jacturam: Nos super hoc multorum instantia excitati frequenter, volentes cupientibus in scientia proficere, ut fructum in Dei Ecclesia suo tempore afferre valeant opportunum, utiliter providere: praesenti constitutione sancimus, ut Episcopi eorumque Superiores cum iis, qui hujusmodi subiectas sibi Ecclesias obtinent vel obtinuerint, in futurum dispensare possint libere, quod usque ad septennium literarum studio insistentes promoveri minime teneantur nisi ad ordinem Subdiaconatus duntaxat: ad quem intra praedictum annum recipiendum (ne sic a multis de Christi patrimonio sublimatis illi factum esse dignoscitur, a statu retrocedere valeant Clericali) omnino astringi volumus: & nisi receperint, poenam contentam in dicto Concilio eo ipso percipi. Porro septennio praedicto durante, iidem Episcopi & Superiores solite provideant, ut per bonos & sufficientes Vicarios ab eis in hujusmodi Ecclesiis deputandos, animarum cura diligenter exercatur; & deserviat laudabiliter in divinis: quibus de ipsarum Ecclesiarum proventibus necessaria congrue ministrantur. Elapso vero dicto septennio ii, cum quibus fuerit, ut praemittitur, dispensatum, ad Diaconatus & Presbyteratus Ordines intra annum se faciant promoveri: alioquin ex tunc dictam poenam (nisi iuxta de causa id omiserint) ipso jure se noverint incursumos.

XXXV. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Quatuor dicit. Primò, quod ad poenam privationis Rectoris Parochialis Ecclesiae non promoti, requiritur quod annus integer sit completus. Secundo, quod annus ille non currit nisi impedito. Tertio, quod post privationem, Ecclesia eidem conferri non potest. Quarto, quod non promotus si eo animo receperat Ecclesiam ut fructus anni perciperet, tenetur ad restitutionem ipsorum. Et qui ea mente contulit, Ecclesiam servare debet indemnem. Joan. And.

Commisisti tibi Parochialis Ecclesiae, quanquam tantum de anno transiverit, quod intra ipsum nequeas iuxta statutum generalis Concilii Lugdunensis ad Sacerdotium promoveri: non est nisi tunc demum, cum ex toto fuerit ipse annus elapsus censenda vacare, nec potest alteri antea te nolente conferri. Annus autem hujusmodi, qui a tempore illo incipit, quo ipse Ecclesiae regimen commissum tibi extitit, & possessionem ejus pacificam habuisti; vel per te rēdit, quod minus haberes eandem: tibi non currit, si promoveri iusto impedimento detentus intra tempus hujusmodi nequiveris. Porro si intra dictum tempus non fueris rationabili causa cessante promotus; tibi Ecclesia ipsa, qua dicti statuti auctoritate jam privatus existis) ne statum ipsum fiat ludibrio, debitoque frustreretur effectu: & non rebus, sed verbis, cum sit potius contrarium faciendum; lex imposta videatur) nullatenus ea vice poterit iterato conferri. Ceterum si promoveri ad Sacerdotium non intendens, Parochialem receperis Ecclesiam, ut fructus ex ea per annum percipias: ipsam postmodum dimissurus (nisi voluntate mutata promotus fueris) teneberis ad restitutionem fructuum eorumdem; cum eos receperis fraudulenter: Illam autem, qui eam tibi contulit, cum te non crederet ad hujusmodi Ordinem promovendum (praeter divinam, quam exinde incurrit offen-

Aliis, va. cuatur.

Alia ita: Dominus Gregorius Papa praedecessor noster. & Numerandum.

Dispensare non potest Episcopus ultra septennium cum Curato super non promotione ad Sacerdotium.

Ubi Statutum praecipit certam poenam solvendam intra annum, illa poena peti non potest, donec annus totaliter sit elapsus.

fam) ad servandam indemnem eandem Ecclesiam, decernimus obligari.

XXXVI. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Abbas exemptus eligitur in Episcopum, sed transire non potest sine licentia Papae, vel Legati de Latere.

SI Abbatem Ecclesiae Romanae immediatè subiectum in vestrum Episcopum elegistis, reprehendi exinde nulla ratione potestis: ei tamen ab alio, quam a nobis, vel Apostolica Sedis Legato, si sit in Provincia de Latere nostro missus, dari non potest licentia suum deferendi Monasterium, & ad vestram Ecclesiam transeundi.

De triplici genere Legatorum vide Glo. in c. 1. de Offic. Leg. Et Do. meum Brunellum in lib. de Potest. Legati, Fon.

Legatus de Latere potest confirmare electiones Episcoporum exemptorum: reliqui non sine speciali mandato. Joan. And.

§. i. Hujusmodi verò Legatus, qui majus omnibus, post Romanum Pontificem, in Provincia sibi decreta imperium censetur habere: Archiepiscoporum, Episcoporum, & Exemptorum electiones potest ex officio confirmare. Alii autem Legati hoc nequeunt, nisi id eis a Sede ipsa specialiter sit commissum.

XXXVII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

SI Compromissarius non elegit intra tempus juris, ad proximum Superiorem devolvitur potestas providendi. Si eligat sed indignum, indistinctè reatit ad compromittentes; nisi id sciant ratum habuerint. Idem si Electus idoneus non consensit. Si Compromissarius scienter eligat indignum, ipse solus ab Ecclesiasticis beneficiis triennio est suspensus; nisi id compromittentes scienter ratum habuerint. Et poena praedicta suspensionis non habet locum in Episcopo compromissario, nec in electione inferiorum Episcoporum. Et restringitur illa poena ad beneficia quae obtinent in Ecclesia officiosa. Et idem in beneficiis illius qui desinit in probatione ejus, quod objicit in personam. Joannes And.

Electio potest fieri antequam Episcopus tradatur sepultura. de quo vide ca. Bone. supra eodem. Vide l. fin. C. de acq. poss. ubi ejus delictum concernit processum & poenam de Anch. Foat.

SI Compromissarius, in quem defuncto Episcopo transfertur eligendi potestas, negligenter intra tempus a jure statutum eligere praetermittat; ad Superiorem proximum potestas devolvitur providendi, sibi quae compromittentes impulerunt, qui in talem, potestatem hujusmodi transfulerunt.

Si verò eligat, sed indignum; tunc vice scienter id fecerit, cum dolus ipsius eis qui non sunt in culpa, non debeat imputari: nisi five etiam ignoranter, cum suo sit functus officio: eligendi potestas (nisi & ipse sciant electionem talem ratam habuerint) libere revertitur ad eisdem. Idem fit cum elegit idoneum; sed electus renuit consentire.

Porro eo casu, cum scilicet indignus eligatur ab eodem, compromittentes, quos illius odio non convenit praegravari nequaquam (nisi, sicut praemittitur, ratum habuerint) puniuntur: sed ipse, ut poena suam auctorem teneat, a Beneficiis Ecclesiasticis triennio, juxta Lateranense Concilium suspenditur ipso jure. Hujusmodi quoque poena nec in Episcopo, si ad eligendum fiat compromissarius, sic peccante (cum de jure nullam sententiam suspensionis incurrat, nisi de ipso expressa mentio habeatur) nec in aliorum Episcoporum & Superiorum ipsorum electionibus, cum peccatur in ipsis, vindicari sibi locum. Restringitur etiam dicta poena solum ad ea beneficia, quae sic peccans, in illa obtinet Ecclesia, quam taliter eligendo, specialiter noscitur offendisse. Et idem in illius beneficiis est censendum, qui alicujus electionem, postulationem, aut provisionem impugnant, in probatione deficit ejus quod objicit in personam.

XXXVIII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Procurator ad appellandum secundum formam ca. Ut circa non est idoneus, nisi omnia objecta, & forma juramenti in Procuratorio exprimentur. Hoc dicit secundum Pan.

Procurator ad appellandum contra electionem, postulationem, aut provisionem alicujus non aliter idoneus de cetero reputatur, quam si omnia quae in formam objicere vel personae, & propter quae appellare intendit, singulariter & clare in ejus Procuratorio sint expressa. Habeatque speciale mandatum jurandi corporaliter in eorum animas, quorum Procurator existit, quod ipsi credunt expressa hujusmodi vera esse, & se posse probare.

XXXIX. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Cassata confirmatio, vel cassata nunciata propter defectum jurisdictionis, vel solemnitatem omissionem, non propter hoc electio cassata dicitur. Joan. And.

SI confirmationem electionis propter debitam juris formalitatem in confirmatione ipsa omissionem, vel ex eo, quia ipse qui confirmavit, confirmandi non habuit potestatem, cassari, seu cassam & irritam nunciari contingat: non propter hoc procedens electio, si alia sit Canonica, intellegitur infirmari.

Secundum Doct. hibe text. habet locum etiam in aliis confirmationibus. Vide Folinum in c. Constitutio. de Rescript. Font.

XL. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Si vacante Cathedrali, Regulari, vel Collegiata Ecclesia, singulares persona Capituli vel Conventus occupant bona à Praelato dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, donec plene restituatur, ab officio & quibuscumque beneficiis sunt suspensi, non obstantibus privilegiis, statutis, consuetudinibus quacumque firmitate vallatis. Joan. And.

Quia saepe contingit quod Cathedralibus & Regularibus ac Collegiatis Ecclesiis vacantibus, Capitula, Conventus, Collegia, & singulares earumdem persona bona à Praelatis ipsarum dimissa, vel vacationis tempore obvenientia, quae in utilitatem dictarum Ecclesiarum expendi, vel futuris deberent Successoribus fideliter reservari: occupant, inter se dividunt, furripiunt, dilapidant, dissipant, & consumunt, in earum grave dispendium & jacturam. Nos ipsorum ausu reprimere, ac Ecclesiarum indemnitate praecavere volentes: decernimus ut ii qui praemissa de cetero praesumpserint, eo ipso sint, & tam diu maneat ab officio & beneficiis quibuscumque suspensi, donec plene restituerint quicquid de bonis perceperint supra dictis; non obstantibus quibuslibet privilegiis vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus, constitutionibus, vel statutis, juramento, confirmatione Sedis Apostolicae, aut alia quacumque firmitate vallatis: quae omnia, quoad hoc auctoritate Apostolica revocamus, cassamus, & irritamus, ac nullius deinceps volumus esse firmitatis.

P Jura debent adaptari iis quae saepe contingunt. Vide Gl. de despon. impub. litera. Quomodo puniuntur Colleg. vide Bartol. in l. Aus fact. ff. de pen. c. Si civitas. de sent. excom. de Anch. Font.

XLI. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Decretalis, Ut circa, solum in extrajudicialibus appellationibus locum habet: in judicialibus autem antiqua jura servanda sunt. Hoc dicit. Joan. And.

Constitutio felicis recordationis Gregorii Papae Praedecessoris nostri, edita in Concilio Lugdunensi, formam exprimens, secundum quam ab iis qui in electionibus, postulationibus, aut provisionibus se opponunt, debeat appellari; locum sibi non vindicat, nisi solum cum in eis extra iudicium appellatur.

Quando verò in iudiciis in hujusmodi negotiis appellari contingit; anteriora jura, cum per eam immutata non fuerint, observari oportet.

XLII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Habens plenam administrationem Cathedralis Ecclesiae in spiritualibus & temporalibus, jurisdictionalia exercere potest: Sacramentalia non, nisi Episcopus fuerit. H. d. Domi.

IS cui procuratio seu administratio Cathedralis Ecclesiae plena & libera in spiritualibus & temporalibus à Sede Apostolica, cui soli hoc competit, est commissa; potest, alienatione bonorum immobilium dumtaxat excepta, omnia quae jurisdictionis Episcopalis existunt, & quae potest Electus exequi confirmatus, libere exercere.

Illaque quippe quae ministerium consecrationis expostunt, nisi fuerit Episcopus, per alios faciat Episcopos expediri.

XLIII. IDEM. [c. an. 1299. Roma.]

Monialis non eligit, nisi peregerit duodecim annuum, & sic tacite vel expresse Professa: nec eligitur, nisi peregerit tricesimum annuum, & fuerit expresse Professa. Hoc dicit prima pars usque ibi. Sanè. Joan. And.

Indemnitatis Monasteriorum Monialium, quae frequenter propter electiones in discordia celebratas, in ipsis grandia in spiritualibus & temporalibus dispendia patiuntur, occurrere desiderabiliter affectantes: statuimus, ut cum in eis fuerit electio facienda, nulla Monialis, nisi duodecimum annum peregerit, & Professa fuerit tacite vel expresse, ad eligendum cum aliis admittatur. Nec in Abbatissam, aut Priorissam (ubi per Priorissam Monasterium gubernatur) de cetero eligatur aliqua, nisi tricesimum annum compleverit, & expresse professata fuerit Ordinem Regularem.

Non obstante contradictione, vel appellatione quacumque, electio à duabus partibus numero, cum per scrutinium proceditur, examinatione praemissa per officium Praesidentis confirmatur, & benedicitur. Item publicato scrutinio, antequam ad actus extraneos se divertant, eligentes possunt accedere ad illam quae majorem partem Conventus numero habet; & si per accessum ad duas partes pervenerint, sicut in primo casu, confirmabitur & benedicitur: non tamen admittetur contradicentibus potestas denunciandi vel accusandi, cum Abbatissa fuerit benedicta, & possessionem adeptam. Item de objectis contra electam à majori parte Conventus, quae tamen duas partes, nec à principio, nec per accessum habet; ante quod novissimam confirmationem sine scriptis & figura iudicij inquiratur. Ipsi tamen (alienatione bonorum, & Monialium receptione sibi interdicta) interim ministrabit. Item à minori parte electa nullum jus acquiritur, nec alia possunt accedere ad eam: nec ibi sit collatio, nisi numeri ad numerum. Hoc dicit.

De articulo hujus §. & seq. vide de elec. l. 25. tit. de Regularib. & Monialib. c. 6. In antiq. codicibus ita: electiones plures in discordia, & obsequio ditione, per.

§. i. Sanè si ad electionem per formam scrutinii procedatur, & votis in diversis divis, electiones per plures in discordia celebrari contingat: ea quae à duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione seu contradictione aut appella-